

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conversio Peccatoris, Seu Modus quo Peccator communiter resurgit ad justitiam.

Lefelon, Antoine

Bruxellis, 1675

Caput XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9433

CAPUT XIII.

An in his sit aperta contradictio : in hac vita nunquam est clausum ostium pœnitentiæ , nec unquam cessat relabendi periculum : & tamen continuus frequensque relapsus sæpissimè signum est insufficientis prioris conversionis ?

Affirmat Appendix um. 273.
 Verùm futilis est ista contradictionis objectio. Nunquam pœnitentiæ ostium clausum est. Semper quippe hîc potest lapsus peccator legitimè pœnitendo & veniam consequi, & ad justitiam resurgere. Nunquam etiam cessat relabendi periculum, quia hîc, ut dicam cum S. Prospero, *Sive ut aliis* *Quantalibet quis excellentiâ sanctitatis emineat,* *Iul. Pomer.* *quantalibet eminentiâ perfectionis excellat, potest* *l. 1. de vita* *quidem fieri pro modulo hujus vitæ perfectus : sed* *contempl. c.* *1.* *non est sic de sua perfectione securus, ut non debeat esse de casu sollicitus.* Sed quid horum non verum est, tamen si continuus frequensque relapsus sæpissimè signum fit, ejusmodi non debite esse conversos? Quæ ergò hîc aperta est contradictio, ubi nulla est vel apparens repugnantia? Rectè autem docet Manuductio, continuo frequen-

142 C O N V E R S I O
quentique relapsu suspectam fieri conversionem.

§. I.

*Primus gradus recidivorum qui non sunt
conversi.*

Sunt enim quibus non peccare displicet, sed ardere: ac per hoc non Dei offensam metuunt, sed ejus commissæ supplicium. Per optatum sæpè ejusmodi foret, posse & suis se affectibus ut lubet indulgere, & poenarum quas metuunt reatu liberari. Illum autem cum poenitentiae Sacramento tolli credunt, hoc & ipsi frequentant, commissorum confessionem instituunt, etsi à committendis nondum decernant abstinere, aut mores mutare: quapropter permanent vivere ut vixerunt, & cupiditatibus suis, ut soliti sunt, obsequi. Hos nemo vel dubitando suspicari potest debitè convertos.

§. II.

*Secundus gradus recidivorum qui non sunt
conversi.*

Sunt alii, quos supra tetigi, quibus nonnihil peccatum displicet, ac placeat Dei servitus; sed adhuc tenui compla-

pla-

placentiâ: quamvis enim justitiæ rectitudinem approbent, eamquè vellent imitari; sic tamen infirma hæc est voluntas, ut mortiferis cupiditatibus deditum animum nondum valeat, ut oportet, indè abstrahere. Ex quo fit, ut, licèt minùs quàm si nec ita imperfectè justitiæ rectitudinem diligerent, sæpè tamen adhuc pravis suis saturandis desideriis obsequantur. Talis fuit Augustinus appropinquans suæ conversioni.

§. III.

Tertius gradus recidivorum non conversorum.

Sunt tertii, ita à gravioribus peccatis averti, ut optent ab eisdem liberi permanere, nec destinato proposito ejusmodi cogitant committere: tamen grave eis adhuc est & nimium, eorum occasiones & opportunitates devitare, ac necessaria ad præcavendum relapsum remedia assumere; propter quod illum nec præcavent; nec hi, ut oportet, conversi sunt: appetunt quidem justè vivere atque à peccatis recedere, sed sicut nonnulli cupiunt doctrinam assequi, si nempè hæc eis sine studio, sine consuetorum delecta-

Et abiliū omiſſione poſſet obtingere.
Hoc eſt non plenè aut abſolutè velle.

§. I V.

*In quo conſiſtat plena ſeu abſoluta voluntas ad
converſionem neceſſaria.*

*Si tamen
ipſe ejus au-
tor ſit.*

Plenam ſeu abſolutam voluntatem,
à ſemiplena, quam velleitatem di-
cunt, quā vult piger & non vult, condi-
ſtinctam, exactè deſcribit S. Thomas
opuſc. 16. p. 2. c. 3. quod quia præſenti
ſcopo congruit hīc nolim omittere: Ple-
ne autem voluntatis, inquit, hæc ſunt experi-
menta: aut enim eſt reſpectu habiti, aut reſpectu
habendi: ſi reſpectu habendi; quidquid actuali,
abſolutè & plena voluntate mihi volo, id ſi poſſum
acquirere, acquirō, & quo plenior voluntas eo
amplius quid poſſum examino, quid poſſum per
me & quid per alium, quid poſſum viribus, quid
ingenio & artibus, quid poſſum faciliter, quid
vix, vel difficiliter. Item ſi impeditus fuero, do-
leo, & quo voluntas plenior, amplior & dolor.
Idem ſi adeptus fuero, gaudeo; & plenitudo ju-
cunditatis reſpondet plenitudini voluntatis. Item
ejus oppoſitum nolo; & ideò ſi poſſum effugere,
effugio. Quod verò habitum plenā voluntate mi-
hi volo, id ſi poſſum conſervare conſervo, &
quanto voluntas plenior, tanto ſolicitudo conſer-
vantis diligentior.

Hoc

Hoc veraciter converforum est, isto modo à peccatis velle recedere: qui proindè non solùm omnem saltem mortiferi peccati voluntatem deponunt, sed & plenâ, hoc est absolutâ voluntate ejus recidivum statuunt cavere, ac per hoc media, quibus id effici opus est, & sollicitè inquirunt, & fideliter inventa assumunt. Ejusmodi non eâ quâ tres supra positos contingit facilitate relabi.

Secundus.

Vera sive plena conversio suos recipit gradus.

Indicat tamen commemorato loco Angelicus Doctor, plenam voluntatem suos suscipere gradus, & aliam aliâ esse pleniorum. Quod omnino verum est, & præsentis rei elucidationi præcipuè inservit. Etenim non eadem est voluntatis plenitudo incipientium & adhuc in Christo parvulorum, quæ est perfectorum. Hi enim justitiæ & bonæ voluntatis provectu, quò minùs creaturis inhærent, eò plenius amorem transferunt in creatorem, ac pravam concupiscentiam magis habent debellatam, ut peccatorum in eis desideria nunc minùs quàm in recenti conversione moveantur,

K

26

Hoc

ac per hoc non tanta quanta prius, sed mi-
nora adversus ea exercent certamina,
non virium defectu sed hostium. His mi-
nus arduum est peccati recidivum cavere,
& quemadmodum in malitia proveci
non illico ad justitiam resurgunt, ita qui
 2. 2. q. 24. ejusmodi est, *non subito*, ait S. Thomas,
 art. 12. ad 1 *procedit in actum mortalis, sed ad hoc disponitur
 per aliquam negligentiam præcedentem*, ut ipsis
 Hom. 82. præcipuè conveniat illud Chrysoctomi:
 in Matth. *Non subito neque sub uno momento, sed sensim
 diligenter factopericulo hominem (Diabolus)
 ingreditur.*

Incipientes verò & post pravam pec-
candi consuetudinem recenter conversi,
tametsi omnibus quæ diligunt, Deum
ejusque justitiam præponant (quod eis
ad veram conversionem omnino est ne-
cessarium) tamen habent & alia quibus
adhuc immodicè afficiuntur. Novâ qui-
dem divinitus conceptâ voluntate vete-
rem peccandi cupiditatem expulerunt,
sed (ut supra monebat S. Prosper) non
sic hæc pulsa est, quin adhuc aliquâ sui
contagione remoretur, ut nondum om-
nino ac plenè ab ejus sint propensione
expediti. Primas quidem in eis partes si-
bi vindicat Dei amor, illa tamen veteris
peccati contagio vel in minoribus, hoc
est,

est, in quibus non lethaliter delinquitur, sibi animam facit deservire. Propter quod merito dicebat S. Isidorus, *Lib. 2. sent. cap. 8.* *Omnia nova conversio adhuc pristinae vitae habet commixtionem.* Et appositè ante ipsum Gregorius: *Unusquisquè, qui Deum sequitur, ait, in ipso suo exordio ut locusta suscitatur: quia etsi in quibusdam actionibus locustarum more flexis poplitibus terra inhaeret: in quibusdam tamen expansis alis sese in aëra suspendit. Conversionum quippè initia, bonis moribus malisque permixta sunt, dum & nova jam per intentionem agitur, & vetus adhuc ex usu retinetur. Tantò autem minùs permixtis interim malis laedimur, quantò contra illa quotidie sine cessatione pugnamus. Nec suos nos jam culpa vendicat, cujus pravo usui nostra sollicita mens resultat.*

§. VI.

Conversorum infimi gradus sunt in majori relabendi periculo.

E Apropter bona horum voluntas quæ Deo obedire statuunt, minus plena est, minusquè perfecta quàm priorum. Tantum enim ejus plenitudini detrahitur, quantum adhuc malæ cupiditati conceditur. Hinc autem lubricus horum status est ac facilior ad priora recursus:

mala enim quæ adhuc in illis vel ex parte vivit concupiscentia, præsertim dum consuetarum delectationum recurrunt illecebræ, facile commoveri potest & accendi. Huic quoque tentator noster invigilat, cujus hæc est astutia ut *singulis ho-*

*L. 29. mor.
c. 14. l. 14.
cap. 6.*

*Serm. 7. de
nat. cap. 3.*

*a Hom. in
aliquot scri-
ptur. loca.*

*b L. 3. ep.
156.*

*c L. 3. c. 5.
m. 22. 23.*

*d Comm. 1.
ep. Thessal.
cap. 3.*

*e Lig. vit.
tr. 2. de prid.
cap. 3.*

*Vide S.
Ignat. Lo-
yolam exerc.*

*spir. 1. sept.
reg. ad disc.
motus ani.*

*reg. 14.
Matth. 16.
41.*

*L. 2. de voc.
gent. c. 28.*

*minibus, ait D. Gregorius, vitiis convenien-
tibus insidietur. Propter quod ut veraciter
S. Leo: Omnium discutit consuetudines, ven-
tilat curas, scrutatur affectus: & ibi causas
querit nocendi, ubi quemque viderit studiosius
occupari. Quod communiter & ab aliis
S. S. a Basilio, utroque Isidoro, b Pelu-
siota & c Hispalensi, d Thoma, e B. Lau-
rentio Justiniano, aliisque agnitum est &
assertum. Propter quod præ cæteris his
incumbit cautè se custodire, suoque pro-
fectui sollicitè insistere, ac præcipuè sus-
cipere illam vocem quâ quosdam spiritu
promptos sed carne infirmos monebat
Dominus: VIGILATE ET ORATE UT
NON INTRETIS IN TENTATIONEM: ubi
si vigilando tantum, ait S. Prosper, non etiam de
orando discipulos admoneret, solas liberi arbitrii vi-
res videretur hortatus; sed cum addidit: ET ORA-
TE: satis docuit superni futurum muneris ut eos
etiam vigilantes tentationis procella non vinceret.
Sed quamvis id jam absolutâ volunta-
te suscipiant, ac per hoc incipiant & exe-
qui*

qui

qui (quod enim absolutè vult voluntas, nisi impediatur, & facit) illa tamen illorum voluntas adhuc parva est atque imbecillis, & quæ contrariæ concupiscentiæ pondere, quod in his quàm in prioribus longè est majus, paulatim à suo fervore flaccescit; ut facilè sit, ejusmodi sibi negligentius intendere, non eâ quâ priùs sollicitudine Dei adjutorium implorare, peccati opportunitates, maximè sibi speciatim ex sua indispositione solùm vitandas cavere, ac cætera ad se à relapsu continendum & in justitia perseverandum necessaria media adhibere. Propter quod hos longè faciliùs & frequentiùs prioribus contingit iterum vinci & à delicto præoccupari.

Accedit etiam, quod maximè incipientes, dum peccatis resistere atque in Deum converti cæperint, subindè vanè sibi complacent ac sui putent esse arbitrii, quod divini est muneris, ut dicant *in abundantia sua: non movebor in æternum: quam vanam sui præfidentiam ut in illis corrigat Deus, avertit faciem suam ab eis, & fiunt conturbati. Sunt qui pugnare incipiunt*, ait S. Augustinus, *sed quia viribus suis præsumunt, ut ostendat illis Deus, quia ipse vincit, si se homo subjungit Deo, & pugnan-*

In Psal. 35.

res vincuntur, & cum quasi ceperint tenere iustitiam, sunt superbi & eliduntur. Propter
Philip. c. 2. quod ipsis potissimum ingerendum illud
 Apostoli: Cum metu & tremore vestram salutem operamini. Quare, ait idem Augustinus, cum timore & tremore? subiecit causam:

In Psal 65. DEUS EST ENIM QUI OPERATUR IN VOBIS ET VELLE ET OPERARI PRO BONA VOLUNTATE. Si ergo Deus operatur in te, gratia Dei bene operaris, non viribus tuis. Ergo si gaudes, time: ne forte, quod datum est:
Ser. 94. c. 3. de temp. humili, auferatur superbo. Quia, ut alibi ait, quod impetrat humilis, amittit superbus. Si ergo Deus est qui operatur in nobis, quare dictum est vestram ipsorum salutem operamini? quia sic Deus in nobis operatur ut nos operemur. ADJUTOR MEUS ESTO. Designat esse operatorem qui invocatur adiutorem.

Tametsi itaque omnino cum Angelico
2. 2. q. 14. a. 4. ad 1. Doctore asserendum sit, quod tam in bono quam in malo, ut in pluribus, proceditur ab imperfecto ad perfectum, prout homo proficit vel in bono vel in malo, ac propterea nec valde mali fiunt subito boni, nec valde boni (nisi forte extraordinaria ingruente tentatione) subito mali: tamen huiusmodi incipientes & adhuc in Christo parvuli, nondum in bono longè profecerunt, quia adhuc ex parte vivit in eis quædam ad vetus pecca-

PECCATORIS. ISI

peccatum inclinatio, ac proinde facilior est & proclivior horum iterum à bono in malum mutatio. Propter quod *incipientes in Ecclesia*, dicebat S. Thomas, *potissimum indigere custodibus, ne Diabolus & male tentationes eos invadant, & quasi imbecilles su-* 1. comm. in cant. c. 3. leg. 2.
perent. Et huic coævus S. Bonaventura: *tenerè mentes, ait, & à peccati affectu* Lib. de separatis Seraph. cap. 1.
nondum plenè detersa sæpè magis timore humano quàm divino à voragine peccati detinentur. Ideò talibus expedit superiorum magisterio subjici, per quos à periculo retrahantur, sicut parvuli à matre comminante ab aquæ mersione & luporum moribus defenduntur.

§. VII.

Verè conversi, etsi inferioris gradus, non tam facile reincident quàm non verè conversi.

E St tamen non modicum inter hos & tres supra positos circa relapsum discrimen. Hi enim verè conversi sunt, ac per hoc omnes mortiferos affectus à se excluderunt, ita scilicet, ut jam eis bona voluntas, hoc est juxta *a* Augustinum & *b* Bernardum, Dei charitas prædominetur, deindè absolutè quoque sollicitudinem suscipiunt, ut sic possint permanere: Serm. 1. Pentecost. a Lib. 1. de grat. Christ. cap. 21. b Serm. 1. Pentecost.
 ad hanc autem pertinet, bonæ voluntati,

contrariæ concupiscentiæ pondere paulatim ac sensim flaccenti congruis remediis iterum excitandæ intendere, & peccati occasiones sibi præscindere. His autem remotis, non facile est hujusmodi citò ad mortale relabi. Si tamen in aliquo pro sua adhuc infirmitate præoccupati fuerint, non illico bonæ voluntatis affectum integrè exuunt, & toti se prævæ cupiditati addicunt; paulatim id fit, quò pravis ejus desideriis sæpiùs ac diutiùs consentiunt: quo repetito consensu illa roboratur & fit valentior, ac magis magisque bonæ voluntatis residuo animam dispoliat; atque ita sensim difficilior fit eis ad justitiam reditus. Cum verò primò lapsi sunt, prævæ quidem cupiditati succumbentes à Dei charitate recesserunt; non tamen (ut dictum est) omnem ejus affectum deposuerunt. Quò verò is adhuc major remanet, tantò minus longè sunt à regno Dei & sua justitia, ac per hoc eò quoque faciliùs eis est, Deo excitante & adjuvante cum nondum malo usu prævæ cupiditas roborata est, atque animo irradicata, rursus ad justitiam transire, atque ut oportet resipiscere. Tum verò ad cautionem eorum pertinet, sollicitè ne isto iterum modo superentur intendere.

His

His ambigi non potest, & facilius & frequentius plerumque relapsum vitari, præ iis quos supra dedi nondum debite conversos. Vivit enim adhuc in superioribus illis peccati voluntas vel in toto uti in primis, vel sui majori parte uti in secundis; ac per hoc adhuc servi permanent ejus desiderii obsequendis & saturandis: aut si, ut tertii, indè recedere optent; optant tantum, nondum quantum opus est volunt, quia grave adhuc eis ac nimium est, ad id consequendum sollicitum esse, ac debitum laborem subire. Benè horum semitas involutas dicit Gregorius, *ut pravis, inquit, concupiscentiis dediti, aut bona nulla appetant aut appetentes infirmo desiderio, ad hæc nequaquam mentis liberos gressus tendant. Recta enim aut non incipiunt, aut in ipso fracti itinere ad hæc minimè pertingunt. Vnde fit plerumque ut ad morem suum lassati redeant, seseque ab intentione animi in carnis voluptatibus sternant, sola quæ transeunt cogitent, nulla quæ secum permaneant, curent. Primorum tamen communiter & frequentior & facilior est lapsus, quòd hi pleniùs secundis & tertiis cupiditatum suarum servituti sese manciparunt.*

*Lib. 7. mor.
cap. 17.*

§. VIII.

Frequens relapsus conversionem ut minus valde reddit suspectam.

M Eritò proindè dicit Manuductio, neque ab Appendicis Auctore reprehendi debuit, continuo frequentique relapsu ut minùs ambiguam fieri conversionem. Ejusmodi enim assiduè recidivos aliquo horum trium membrorum comprehendi, non scrupulosa formido, sed si non pro humano modo semper certa assensio, profecto omnino est rationabilis dubitatio. Verendum quippè est, ne dum peccatorum suorum quasi poenitentiam manifestant, vel cum primis non eorum affectum deponant, sed solùm quod indè timent malum cupiunt evadere aut cum secundis & tertiis solùm inchoatè & nondum sufficienter ab eis sunt averfi. Propter quod de ejusmodi dicit R. P. Julius Cæsar Recupitus è Societate Theologus, *tam citus & tam facilis post poenitentiam in eadem gravia peccata relapsus, signum est quod accedunt cum ficto dolore, & ficto proposito & quod volunt palliare quodammodo conscientiam.*

*Tract. de
num. præd.
& reprob.
cap. 6.*

Erit fortassis qui hos illis annumerare
volet

volet, quos supra verè conversos, sed ad relabendum adhuc dixi infirmos. Sed eodem (hoc est nullo) jure & tres positos illis annumeret. Ab his enim omnibus multum discreti sunt, illi nondum stabiliter sed verè conversi: etsi enim ex peccati reliquiis adhuc infirmi sint; tamen ad præcavendum peccati recidivum solliciti, vel Deo adjuvante, & tentationes suorum moderante, ipsum præcavent, vel lapsi faciliùs dum citiùs resurgunt; ac tum infirmitatem suam in ejusmodi casu experti amplius invigilant ne in illo iterum subplantentur. Non horum est continuò frequenterque relabi. Sin verò lapsi in suo casu persistunt, & pravæ concupiscentiæ suæ desideriis magis ac sæpius obsequendo in pristinum unde conversi fuerunt, statum revertuntur; non eâ quâ prius facilitate resipiscunt, sed posteriora plerumquè eis fiunt deteriora prioribus. *Sicut enim in corporalibus, ait S. Thomas, nullus status est ita periculosus sicut recidivantium, ita in spiritualibus, qui post gratiam cadit in peccatum, difficiliùs surgit ad bonum.*

Comm. ep.
Hab. c. 6.
lect. 1.

Horum quoque recidivorum conversionem multùm suspectam censuit R. P. Daniel à Virg. Maria è Carmelitarum Fami-

Introd. ad Christ. pæn. Tract. §. 2. Familia, cujus verba è Flandrico Latine interpretata ita sonant. *Quis credere poterit verè te super peccatis tuis conteri, eorum te pœnitere, eis te ex corde renuntiare, ea cavendi firmum te habere propositum, te malle amittere omnia bona & honorem, & omnes pœnas sustinere (quod totum simul requirit vera conversio) quam ad ea iterum reverti, & quod brevi ea iterum reiteres? hoccinè est vere conteri? profectò non arbitror: quis enim te dicet cujuspiam pœnitere quod ilico post iterum perpetras? Nolim tamen negare, aliquem verà & eâ quâ oportet contritione sua peccata confessum fragilitate humanâ iterum in eadem posse relabi: at dico, dum quis sæpè ac fermè semper de iisdem sese accusans, ilico post iterum ad ea revertitur, id esse admodum verisimile signum non veram ac debitam cum firmo emendationis proposito ejus fuisse contritionem. Utinam multi Christiani etiam spiritalem vitam profitentes, qui exterius exhibent pietatis speciem, id animadverterent, & in hoc sese emendarent! quot æternæ salutis portus exciperet, qui ob dictam rationem in suis iniquitatibus submerguntur! Ita ille proœmio introductionis ad Christianam pœnitentiam & c. 2. §. 1. præcipuam pœnitentiæ partem dicit contritionem, cujus defectu: Fit subindè, inquit, invalidam esse confessionem & peccatorem damnari: imo sanguineis lachrymis deplorandum*

randum

randum est, id esse multis Christianis commune malum, qui confessione factâ, brevi iterum ad eundem vivendi morem redeunt, UT CANIS REVERSUS AD SUUM VOMITUM, ET SUS LOTA IN VOLUTABRO LUTI. Fit istud, quia non verè eos peccatorum suorum penitet, aut non firmiter ea emendare proponunt, persuasi sufficere se longam Sacerdoti peccatorum suorum historiam narrasse. Ut confiteantur accedunt, & ore peccata sua accusant dicentes: Confiteor me hoc aut illud peccatum fecisse, sed non corde. Non enim ex corde eis renuntiant aut non verè & debitè ea proponunt cavere, eorumquè occasiones vitare. Hinc conformiter R. P. Franciscus à Puero Jesu ex eadem Familia, multos dicit tepidos ac crudæ conscientiaë Christianos, qui plurimis, inquit, mortalibus peccatis onerati, sic leviter ad confitendum accedunt, debitè sese ad hoc non preparando, nec ad veram contritionem, ac firmum emendationis propositum commovendo. Et hanc ob causam sic facile in eadem peccata relabuntur, ac si ea non fuissent confessi, nec post confessionem debitè sunt solliciti Sacramenti gratiam conservare. Hujusmodi meritò timere debent confessiones suas esse invalidas, ac per hoc se in perpetuo peccati mortalis statu permanere. Hos deindè ad salubria media adhortatus pergit iterum: Hoc si negligant verendum est, ipsos permanfuros

&

Latine
 re pote-
 rorum te
 cavendi
 mittere
 as susti-
 nverso)
 i ea ite-
 profectò
 pœnite-
 n tamen
 e contri-
 humanâ
 um quis
 ns, ilico
 dum ve-
 m firmo
 tionem.
 n vitam
 tis spe-
 è emen-
 ret, qui
 submer-
 onis ad
 . §. I.
 dicit
 ubindè,
 peccato-
 de plo-
 andum

& submergendos in cœno peccatorum suorum, ac perpetuo damnandos. Et ante hos superiori sæculo R. P. Emericus de Bonis è Societate JESU: Iste continuus, inquit, ac multiplex relapsus sine aliqua emendatione, & mutatione vitæ sufficiens est ac certum signum, quod Confessarium dubitare faciat, eos nequidem attritionem, seu imperfectam contritionem habere.

Lib. citato. Grave est quod hujusmodi passim recidivos communiter reprobos dicit jam memoratus Recupitus: *Omnes ii, inquit, qui ita mortaliter peccant ut cadendo & resurgendo vitam transigant, regulariter & juxta leges communes pertinent ad reprobos. A quo non longè recessit magnus Gregorius, exponens illud c. 6. Job: involutæ sunt semitæ gressuum eorum: Omne, inquit, quod involvitur, in semetipsum replicatur: & sunt nonnulli, qui seducentibus vitiis obviare quasi totâ intentione deliberant, sed irruente tentationis articulo in deliberationis proposito non perdurant. Alius namque pravo usu superbia inflatus, cum magna esse præmia humilitatis considerat, adversum semetipsum se erigit, & quasi tumorem turgidi fastus deponit, exhibere se quibuslibet contumeliis humilem promittit: sed cum repente hunc unius injuria verbi pulsaverit; ad consuetam protinus elationem redit, sicque ad*
tumo-

*Lib. 7. mor.
sap. 14.*

tumorem ducitur, ut nequaquam quia humilitatis
 bonum concupierat, recordetur. Alius avaritiâ
 æstuans augendis facultatibus anhelat: is cum
 præterire omnia velociter conspicit, vagantem
 per concupiscentias mentem figit, decernit jam
 nihil appetere, & adepta tantummodo sub magni
 moderaminis freno possidere, sed cum repente fue-
 rint oculis oblata quæ placeant; in ambitione pro-
 tinus mens anhelat, semetipsam non capit, adi-
 piscendi hæc occasionem quærit, & oblita conti-
 nentiæ quam secum pepigerat, cogitationum se
 stimulis per desideria acquisitionis inquietat.
 Alius luxuriæ tabe polluitur, & longâ jam con-
 suetudine captus tenetur; quanta autem castitatis
 sit munditia, conspicit, & à carne vinci turpè
 deprehendit. Restringere ergo voluptatum fluxa
 deliberat & resultare consuetudini, quasi totis se
 viribus parat. Sed vel objectâ oculis specie, vel ad
 memoriam reductâ, eum subjectâ tentatione con-
 cutitur, protinus à pristina præparatione dissipa-
 tur, & qui contra hanc clypeum deliberationis
 erexerat, delectationis jaculo confossus jacet, sic-
 què eum luxuria enervem superat ac si nulla contra
 eam tentationis arma præparasset. Alius verò ira-
 cundia flammis accenditur, ejusque stimulis ad
 inferendas proximis contumelias effranatur: cum
 verò nulla furoris animam occasio pulsât, quanta
 sit mansuetudinis virtus, quanta patientiæ altitu-
 do considerat, seque etiam contra contumelias pa-
 tienter

tienter parat: sed cum parva qualibet commotionis occasio nascitur repente ad voces & contumelias medullitus inflammatur, ita ut non solum ad memoriam patientia promissa non redeat, sed & semetipsam mens & ea quæ loquitur convitia non agnoscat: cumquæ furori plenè satisfecerit, quasi post exercitium in tranquillitatem redit: & tunc se ad silentii claustra recolligit, cum linguæ non patientia, sed procacitatis suæ satisfactio frænum ponit. Vix igitur vel serò post convitia illata se cohibet; quia & à cursu sæpè spumantes equos non præfidentis dextera, sed campi terminus coërcet. BENE ERGO DE REPROBIS DICITUR: involutæ sunt semitæ gressuum eorum, quia recta quidem deliberando appetunt, sed ad consueta semper mala replicantur, & quasi extra se tensi ad semet ipsos per circuitum redeunt, qui bona quidem cupiunt sed à malis nequaquam recedunt. Esse quippè humiles, sed tamen sine despectu: esse contenti propriis, sed sine necessitate: esse casti, sed sine maceratione corporis: esse patientes, sed sine contumeliis volunt: cumquæ adipisci virtutes quærunt, sed labores virtutum fugiunt; quid aliud, quàm exhibere belli certamina in campo nesciunt, & triumphare in urbibus de bello concupiscunt?